Ч. 151. Чернівцї, недїля дня 19. грудня (1. сїчня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Офіцияльне закінчене неофіцияльн. дискусиї.

Цар видав до сенату ось такий указ про проєкт реформ державного ладу:

Після сьвятої спадщини наших укоронованих предків, безнастанно думаємо про щастє повіреної нам Богом держави, а при незміннім береженю незрушимих основних законів держави, уважаємо завданєм правительства невтомиму єго запопадливість про потреби краю, при чім належить розріжнити всьо, що дїйсно відповідає інтересам російского народа від блудних напрямів, викликаних переминаючими обставинами. Коли потреба сеї або тої зміни виявить ся зрілою, тодї уважаємо конечним приступити до єї переведеня, навіть колиб намірена переміна викликала заразом заведенє важних новин в законодавстві. Не сумнїваємо ся, що здїйсненє такого підпринятя найде повне зрозуміне в добре настроєній части наших підданих, які правдиве щастє вітчини бачать в підпираню державного мира і правильним заспокоєню щоденних потреб народа.

Ставлячи на чолї наших старань гадку, як міг би найлїпше стати управильненим спосіб житя найчисленнїйшого з наших станів, іменно селяньского стану, додаємо, що ся справа, відповідно до наших вказівок є предметом розслїдів. Рівночасно з докладним, на місци піднятим розслїдом намірів міністра внутрішних справ, відбувають ся наради вибраної комісиї, зложеної з найбільше досьвідних осіб найвисшої адміністрациї, про найважнїйші квестиї селяньского житя, на підставі досьвідів, які при розслїджуваню загальних потреб хлїборобского стану добуто в місцевих комітетах. Розказуємо, щоби закони про мужиків, що мають видати ся на підставі сих праць, були в згодї з загальним законодавством держави і щоби через те було улекшене завданє трівкого забезпеченя долї сего стану, приналежних якого указ царя освободителя признав вповнї свобідними горожанами з повними правами.

Узгляднюючи дальше иньші потреби населеня, уважаємо нетерплячим проволоки управильненє державного і публичного житя. Уважаємо доконечним:

1) щоби підпринято успішні зарядженя для охорони повної сили закона, як найважнїйшої підпори престола і автократичної держави, аби ненарушенє, для всїх рівне приміненє законів, було уважане всїма підчиненими нам властями у всїх місцевостях першим обовязком, несповненє якого потягає за собою законну відвічальність в кождім випадку самовільного поступованя, мають бути улекшені средства до узисканя правного вироку;

2) щоби поручити місцевим і мійским інституциям можливо розширену участь в адміністрациї ріжних галузий публичного добра, надаємо їм в сїй цїли конечну самостійність в границях закона. Під сими услівями мають бути покликані заступники всїх верств інтересованого в місцевих справах населеня, задля можливо успішного заспокоєня єго потреб. Окрім істнуючих дотепер повітових і ґуберніяльних земств, мають утворити ся дальші інституциї для адміністрациї льокальних справ на просторах меньшого обєму;

3) щоби для стереженя рівности осіб всїх станів перед судом, стала заведеною доконечна єдність в порядку судівництва держави і щоби була запевнена відповідна независимість судових вироків і зарядженя;

4) щоби для дальшого розвиненя вчинених нами зарядженя для охорони робітників в варстатах і в рукодїльництві старано ся о заведенє державного забезпеченя робітників;

5) належить переглянути видані за часів безпримірних прояв злочинних дїлань ворогів публичного порядку виїмкові закони, яких приміненє є злучене зі знатним розширенєм компетенциї адміністрацийних властий, при чім належить старати ся о можливе ограниченє областий, в яких мають примінювати ся виїмкові постанови, як також о се, щоби викликане ними ограниченє прав приватних осіб наступало тілько в сих случаях, де дїйсно загрожена безпечність держави.

Для зміцненя мого, в маніфестї з дня 11. марця 1903 висказаного, незломного бажаня мого серця, щоби усьвячена основними законами держави толеранция в віроісповідних справах була додержаною, піддаємо ревізиї закони про сектярске право і про особи неправославних і нехристиняньских віроісповідань і під пору независимо від сего видаємо також під адміністрацийним зглядом відповідні зарядженя для усуненя всїх невичислених виразно в законї ограничень. Належить перевести ревізию істнуючих розпоряджень, які ограничають права чужосторонцїв, як також підданих на деяких областях. З числа сих постанов належить тілько сї удержати в силї на будучність, котрі є конечні в інтересї держави і з очивидним пожитком для російского народа;

6) щоби з істнуючих тепер розпоряджень про прасу усунено лишні ограниченя, щоби друковане слово стало ясно означене законом, щоби через се своя праса, відповідно до поступів просьвіти, належного їй з сеї причини значіня, одержала можність сповненя свого висшого покликаня, як правдива благовістниця розумних змагань для пожитку Росиї.

Заряджуючи на сих основах ряд великих, внутрішних перестроїв, які наступлять вже в найблизшій будуччинї, а часть яких після передше виданих нами вказівок, є вже предметом дослїдів, уважаємо при важности і ріжнородности сих перестроїв, конечним постановити, щоби для нарад над средствами для можливо скорого і цїлковитого здїйсненя сего завданя, став вибраний комітет міністрів. З сеї причини наказуємо комітетови міністрів в кождій з наведених справ дослїдити, яким способом наші наміри можуть бути як найлїпше здїйснені і подати нам в протягу найкоротшого часу свої ухвали про дальший розвій зарядженя в приписанім порядку. Про дальший хід справ, що находять ся в опрацьованю, має комітет доносити нам. — Підписано: Николай.

Юрий Жулавскі.

ТІНЬ.*)

Переклав Франц Михайлів.

1. Wieczorna wolno wybiła godzina...

Вечірна вільно вибила година,
лискуче сонце заходить за гори —
в пишній киреї у синеє море
до сну кладе ся... кінчає ся днина...

Сумрак вечірний на землю кладе ся,
а небо чорне надягає вбрання...
Прощай менї сонце!... Ти знова з зарання
засяєш... Щасний, хто раня діжде ся...

29. X. 1903.

2. „Stoję przed jakąś tajemniczą bramą...“

Передімною якась тайна брама —
дивно, що тутка я добіг так швидко;
не знать, чи брама ся — Моя Єезама,
чи така пропасть, що і дна не видко...

Стою та лїчу в думцї звялі цьвіти,
минулі мрії і щастя відгуки —

12. XII. 1904.

3. „Wszędzie, a wszędzie w ślad się za mną skrada“.

Скрадаєсь всюди, а всюди за мною,
її я чую від давна при собі;
чи серед бурі, чи серед спокою
говорить вічно о смерти і гробі...

Дух мій її вже навіть не лякаєсь
і не дрожить вже, хоч її при собі
чує, хоч часто в'на йому згадає
прочуттям тайним о смерти і гробі...

30. X. 1903.

4. „O nie płacz, nie płacz, królewno zaklęta...“

О, не ридай вже царівно заклята,
не плач серденько, не ридай, дитино;
в недовзї хвилї щасливі прилинуть
і вмить скінчить ся та недоля клята...

Смерть поцїлуєм тебе привитає
і вільна підеш десь в країни тихі
блукати — мріти — там, де ясна Психе
де малий Ерос на тебе чекає...

12. XII. 1904.

5. „Przed oknem moim topola wyrasta...“

Край вікна мого росте — виростає
струнка тополя, вітер її волос
трясе... З віддалї, з міста долїтає
якийсь повільний годинника голос...

а там до мене з залїзної клїти
хтось простягає свої білі руки...

Бідна тополя! Вихор рве волося,
а вона гнеть ся, плаче, нарікає...
Замовк годинник, а менї здало ся,
що було чути, як життя втїкає...

19. XII. 1904.

6. „Wiem, żem jest pyłek w wszechświatów przestworzu...“

Знаю, я атом в всесьвітів просторі,
знаю, я хвиля у безмежнім морі,
яку розбудить вихор с'ред глубини,
а в'на блукає, розпливаєсь, гине...

І гинуть хвилї мовби сон марнїй,
а море вічно родить все новії,
але й краплини втеряти не може,
отсе я знаю — й славлю тебе, Боже!...

12. XII. 1904.

7. „Wieczór. Wiatr żaden listków drzew nie rusza...“

Вечір... Тихенько кождий лист дрімає,
запах жазміну з огородів ллєть ся,
а там, де тихий лїс по горах веть ся
якась мовчазна тишина лягає...

Тиша ся має якусь тайну силу:
весни розкоші й осїнну задуму,
спасає душу від розпуки, суму, —
а я бою ся чось іти в могилу...

19. XII. 1904.

8. „O, jakże piękna ta ziemia, to życie...“

О, яке гарне те життя на сьвітї
і які гарні ті зорі лискучі,
щастє, ридання і бурі ревучі —
зорі що сяють на душі блакитї.

Менї жаль сьвіта і весни-розмаю,
менї жаль щастя, суму, сльоз, весїля,
жаль, де усе те забере з відсїля
смерть — а там вже буде пітьма без краю.

11. XII. 1903.

9. „Niech złoty puhar winem się zapieni...“

Нехай у чаші вино запінить ся,
а ви там гарфу, бандуру настрійте.
шалїти хочу, гей, вина долийте,
нехай у чаші воно червенить ся!...

Справляю нинї поминки по собі,
так хай кров в жилах горячійш кружляє:
нинї моє ще!... Братя, я пращаю
вас днесь на віки — завтра буду в гробі...

19. XII. 1904.

10. „Chciałem — więc dobrze! Chciałem żyć szalenie...“

Бажав я — добре! Я бажав шалїти
і щастя чашу випити до краю
і нїм мине ся у життя розмаю
щастє — полинуть в далекі засьвіти...

Я жив шалено й сивіти не буду,
так все гаразд вже, не буду тужити!
і того жаль лиш, того не забуду,
щом чаші щастя в край не міг допити.

1. I. 1904.

---

*) Ю. Жулавскі род. 14./VII. 1874. в Лиманівськім. В швайцарскім Бериї кінчив студиї, тепер учителює в Кракові. Крім студий фільозофічних видав: „Na strunach duszy“ (1895) „Intermezzo“ (1897) „Poezye I.“ (1901) „Poezye II.“ (1902) „Z domu niewoli“ (1902) „Opowiadania“ (1902) „Prolegomena“ (1902) „Na srebrnym globie“ (1903) „Dyktator“ (1903) „Wianek mirtowy“ „Eros i Psyche“ та „Pokłosie“ (1904).

Франц Михайлів.

Час, коли від Молдавана аж до Фіна від гіркого благоденствія всьо мовчало, минув вже давно. Тепер заговорило все, на всїх язиках домагаючись: самоуправи, конституциї. Під гомін вистрілів революціонерів, під глухий греміт арматних боїв на далекім Сходї, під трескіт розриваних кораблїв і тисячний стогін салдатів, конаючих не за рідний край а за темнолюбиву клїку, за скоррумповане чиновництво, за полїцейство і жандармів, і прочих стовпів самодержавія, що змороюю придавило російску імперию — пробудила ся незґанґренована російска суспільність від найнизших верств до найвисшої аристократиї, домагаючись людских прав і контролї горожан над вчинками уряду, не дбаючи зовсїм про дозвіл уряду.

Царскі круги стрівожені тим рухом, стали збирати ся на ради, в яких ґрім вели найтемнїйші духи. І появив ся царский указ, що має бути неначе офіцияльним замкненем неофіцияльної дискусиї.

Сей указ є доказом, що на нарадах не побідили крайні реакціонери, але не побідили і приклонники правдивого конституцийного житя. Побідником являє ся мін. Вітте, який устав свого часу з двобою із Плевем. Вітте — се поклонник сьвітлого абсолютизму і єму, як предсїдателеви комітету мінїстрів, буде поручене переведенє реформ, заповіджених у царскім указї.

Царский указ уступає перед домаганями суспільности на кождім кроцї. На кождім кроцї признає пожалуваня гідний стан теперішної Росиї. Але не дає нїчого, крім неясних обіцянок, бо цїлий указ писаний справдї неуловимим пітийским стилем.

Справдї влучно характеризує єго одна віденьска часопись, кажучи, що по нїм „система остане та сама, цар остане царем, Росия Росиєю а Побєдоносцев горою!“

Царске правительство, як Пітия, стоїть над пропастию. Із дна пропасти йшли ґази, що Дельфійску Пітию одурювали, так що вона лебедїла преріжні мрачні пророцтва.— За те до царского трону долїтає із дна російского суспільства що раз могутнїйший голос: волї! який єго швидше чи пізнїйше отверезить, помимо запоморочувань двірскої камарилї.

В указї говорить цар про своє Боже післанництво, про печаливість о добро підданих а рівночасно що хвилї скаче за паркан традицийного самодержавя, забуваючи, що російска суспільність перестала бути дїтьми, якими треба опікувати ся. Населенє Росиї із нового шляху, на якім ступає борючи ся о рівноправність горожаньску, національну і віроісповідну — не уступить. Воно-ж має отсе тепер Ґоркіївску відповідь із оповіданя „Перед лицем житя“, що щастє-волю треба самому взяти.

Ювилей Нечуя-Левицкого.

Завтра і позавтра сьвяткувати ме Київ ювилей творця українського роману, Нечуя-Левицкого. Сьвятом займає ся „Лїтературно-артистичне товариство,“ те саме, що тамтого року, якраз в тім самім часї уряджувало ювилей Лисенка. На той день з'їдуть ся зі всїх сторін широкої України-Руси люди, щоби подякувати Ювилятови за єго невсипущу роботу для руского народу, за єго трицятьпятилїтну працю на полї лїтературнім, просьвітнім і науковім. Що ювилей сей має велике культурне значінє для нашого народу так по сїм, як по другім боцї Збруча — про се нема що й говорити. Ще до недавна для нас Україна російска була якимсь зачарованим краєм, до якого зітхав кождий хоч трохи сьвідомий Русин; рідко коли показували ся туди наші люди а вже коли там побули і то в характері приватнім, вертали ся назад страшне прибитими, зневіреними. Тепер від якогось часу зносини з Україною російскою стали живійші; наші люди беруть участь у публичних сьвятах, де збирають ся майже всї сьвідомі люди, пізнають, що той кольос ще зовсїм здоровий, не зовсїм підорваний у основах російским режімом обрусїня і мимоволї росте у суспільности віра в будучність. Що раз переконують ся наші люди, що побули хоч не довго на Українї російскій, що обрусїнє — поверховне, що серед иньших обставин відносини відмінять ся. А такі ювилеї викикують обміну гадок, і мимоволї прискорюють процес обєдиненя дїтий тої самої землї, роздїлених кордонами. Тому із чисто національного становища ми можемо бути лиш вдячними нашим землякам з російскої України, що, відповідаючи конечним потребам взаїмного порозуміня, вибрали до того одиноку, можливу тепер до того дорогу — дорогу ювилеїв визначнїйших українських дїячів, і загалом сьвяткованя національних сьвят.

Побіч великих симпатий українскої суспільности для Ювилята — отся друга мета грала велику ролю в устроєню самого ювилею. Не диво отже, що аранжери відсували єго раз-по-раз, чекаючи на дозвіл ґенерал-ґубернатора, щоби ювилей міг відбути ся публично а тим самим, щоб можна було згуртувати на нїм дуже велику скількість люда.

На ювилей виїхало з Галичини богато людий а і Буковину заступати ме на нїм др. Маковей. Від буковиньских товариств передасть др. Маковей Ювилятови чудову адресу виконану на пергаментї. На першій сторонї адреси, як ми вже писали, виднїє чудовий образ кисти п-ни Кохановскої. Образ представляє молоду гуцульску дївчину, у чудовім сьвяточнім одїню; вона сидить на гарнім, чорнім, як вуголь, гуцульскім конї, безжурна, з люлькою в зубах, їде, здаєть ся, на торг, бо кінь обладований, обвантажений мішками, їде, лишаючи за собою любі гори, потоки та рідну хату. Робота п-ни Кохановскої вийшла прегарно. Краски дібрані чудово, гуцульска дївчина, як жива. Цїла робота видержана в чистім гуцульскім стилю; по боках виднїють ся гуцульскі взірцї а в кутку, обмаєнім лавровим листем яснїє напись синьо-золотою краскою: „Іванови Нечуєви Левицькому від буковиньских Русинів“.

На другій картцї слїдує сама адреса, яка звучить:

„Високоповажаному Добродїєви Іванови Нечуєви Левицькому в день Ювилею трицятилїтної лїтературної і громадської дїяльности складають привіт українські товариства на Буковинї.

В незавидний для нашого письменьства час виступили Ви на арену. Поле розоране у свій час могутнїми руками Шевченка й Кулїша стануло облогом. Народна нива запустїла, вкрила ся буряном. Здавало ся, що на нїм не зазеленїє вже нїколи українське жито, здавало ся, що бурян рости ме безупинно. Здавало ся, що хоч його хто й виполе, то хиба чужа рука, здавало ся, що рідну ниву орати стануть чужі плуги, що чуже зерно сїяти муть у скиби, зрошені кровю нещасних батьків. В той час запустїня, занепаду і пригнобленя відізвав ся і Ваш голос, відізвав ся відразу сьміло, пробуджуючи із сну тих, що прибиті незгодинами стали засипляти, додаючи охоти й духа тим, що остали ще вірні своїм думкам і народній роботї і накликаючи тих, що потонули в чужім морю, аби схаменули ся й вертали туда, де мало їх завести їхнє сумлїнє. І голос накликів був такий дужий і ймаючий за серце, що робота розпочала ся знов, розпочала ся і не переводить ся і що раз більше кріпшає. Не опускаючи рук, працювали Ви без впину, давали другим заохоту своїм трудом для народного добра. Трийцять пять лїт дбали Ви без упину про те, щоб хмари, сповиваючі овид нашого житя, пронизало ясне проміне... І тих 35 лїт Вашої невсипущої роботи — се найяснїйші картини історії рідного письменства, се перлини в намистї рідного слова, якими ми горді, яких не знехтувавби нї один і щасливійший нарід Европи, се цїла колишня і теперішня история нашого народа. Бо й справдї, Ви вивели перед наші очи цїлу минулу і теперішню недолю рідного краю, озолотили темні образи своїм могутнїм а теплим словом любови до всего, що своє, що рідне. Мов живі виступають у нашій уяві давні борцї за волю рідного краю, товчуть ся під землею духи колишнїх Запорожцїв, предсказуючи будучність народу. Тут на тлї чудової живої природи сумні картини сїльского, мужичого горя, осяяні зразками щирого невимушеного гумору, — там знов яркі образи сьмішних хоч щирих, не дуже вчених та теплом, любовю овіяних старих інтелїґентів, що ще не з'уміли зжити ся з новим ладом і жиють на давнїй лад житем простим, спокійним, житем на пів сїльським, на пів панським. Тут старосьвітські батюшки та матушки, там знов нове їх поколїнє, тут старі патриярхальні поміщики, там нові, виховані в новій школї і знов їх сини з новими поглядами, з новими думками, борцї за нові ідеї, там вкінцї засидїлі в книжках люди, що мимоволї потонули в морю загальних думок, пішли за духом часу, кидаючи колишнї мрії, колишнї слова — а довкола тих головних осіб цїла плеяда ріжних характерів, типів з ріжними думками, поглядами, мріями, дїлами. Одним словом Ви стали творцем українського роману з суспільним підкладом, на якому пензлем майстра виведені типи українського мужицтва і інтелїґенциї. І не лиш се. Ви старали ся нашу справу вивести на ширше поле, Ви хотїли все дати нациї те, чого у неї ще не було: тому й новелї і повісти, і історичні і мітольоґічні і лїтературні твори виходять з під Вашого пера — а як незрівнаний знавець народнього бідування, знаючи, що тому народови треба, чого йому не достає, Ви старали ся заспокоїти і ті потреби, пишучи популярні виданя для него. І нинї, коли наш нарід, маючи за собою тілько Вашої роботи, сьвяткує днину Вашого Ювилею, відзиваємо ся і ми з під гордої Чорногори із щирим привітом, і ми 300.000 горстка буковинських Українцїв докладаєм Вам подяку за ту роботу і кличем з повної груди: Жийте нам ще довгі лїта, грійте-загрівайте, веселїть-розвеселяйте та піднїмайте своїми писанями наші серця! — Чернівцї, в грудні 1904.“

Адресу підписали і зложили свої печатки всї черновецкі товариства („Народний Дім“, „Руска Бесїда“, „Руска Школа“, „Руска Рада“, „Історичне Товариство, „Буковиньский Боян“, „Сокіл“, „Товариство Мироносиць“, „Шкільна Поміч“, „Січ“, „Союз“, „Товариство Православної Шляхти“, „Народна Сила“, „Руска Каса“, „Селяньска Каса“, „Зоря“, „Міщаньска Читальня“, „Руский Міщаньский Хор“, „Брацтво св. Тадея“), редакция „Буковини“ і писателька п-на Ольга Кобиляньска. Цїла адреса зложена у тецї зі синьо-жовтого плюшу.

Про перебіг самого сьвята напишемо зараз, як тілько дістанем допись нашого делеґата.

Полїтичний перегляд.

До кризи в Австриї.

Часописи не перестають говорити про димісию д-ра Кербера. Для одних є се вже річ зовсїм певна, і вони пильно слїдять за наслїдником, другі ще блукають у сумнївах. „Neue freie Presse“ доносить, що справа порішена, що цїсар приняв уже димісию д-ра Кербера ще в пятницю вечером. Добре поінформовані круги запевняють, що цїсар вже рішив ся що до особи наслїдника д-ра Кербера, але назвиско єго лишає ся поки що у тайнї; зачувати лиш, що має ним бути один із членів теперішного кабінету. „Neues Wiener Journal“ довідує ся звідкись, що наслїдником Кербера зістане намісник горішної Австриї ґр. Билянд-Райдт.

Із фінляндского сойму.

Гельсінґсфорский сойм ізза сьвят відрочено. На послїднім засїданю внесено дві петициї в справі зміни прасового закона і видачі закона, якийби нормував

---

11. „W północnych lodach drzymał wulkan stary...“

Посеред ледів на півночи гинув
вулькан й дивив ся на снїг безбережний
й думав, що згинув би той снїг безмежний,
єлиб він на його весь огонь свій кинув...

У своїй груди десь на днї, глубоко
мав животворних искор многі ріки,
але жалїв їх... Глядїв гордим оком
на снїг й поволи сам затих на віки...

19. XII. 1904.

12. „Niema nadziei, kto w spękanej łodzi...“

Нема надії в того, хто без весла,
кормил, вітрила в даль жене по филї,
кого на тихі, а грізнії скилї
буря в чужину чужую занесла...

Нема надії, а однак не скаче
в глуху безодню, а дошки хватаєсь,
хоч зна', що зоря йому не зас'яє,
що по нїм певно нїхто не заплаче...

19. XII. 1904.

13. „Pogrzeb dziś ciągnął przed oknami memi...“

Похорон нинї близь моєї хати
йшов; попи глухо сьпівали й побожно,
а слова піснї хор тягнув трівожно:
„звідки прийшов ти, там мусиш вертати...“

Попи сьпівали, вихр гасив „громницю“,
а похід довгий так вільно тягнув ся;
вже вийшов з міста і в бік повернув ся
з труною в тиху самотну каплицю...

12. XII. 1903.

14. „O matko moja! czy ty mi przebaczysz?...

О моя нене, чи простиш менї ти,
що я так скоро грудь твою покинув? —
Хотяй нераз я із розкоші гинув,
хлїб мій насущний слїзми був политий...

Весь сьвіт зійшов я не навчившись жити,
тепер вертаю і з безсилля гину —
щастя не стрінув я нїде на сьвітї,
відколим тільки тебе, нене кинув...

1. XI. 1903.

15. „Smiałem się i płakałem wiele...“

Я сьміявсь много і плакав чимало,
самотний був я, хоч мене любили
і жив я гарно хоч життя втїкало
в щастю ридав я, сьміявсь край могили...

Ще змалку пишні думи я лелїяв
і грав на гарфі, аж струни пірвало
життя, ще змалку про життя я мріяв
й забув у мріях, що воно минало...

1. IV. 1903.

16. „Nie pragnę życia, ani śmierci wołam...“

Не хочу жити і не кличу смерти
і лиш одного я в Тебе благаю,
Боже: в останнє хай ще засьпіваю,
а потім... потім могу навіть вмерти...

Потім хай вмру я, але перше хочу
так засьпівати, щоби сьвіта леди
стопить і хочу хай з собою ве́ду
людий — отсього я одного хочу...

1. XI. 1903.

17. „Przecz Ty mnie, Panie, skazał na to życie?...“

Чому ти, Боже, казав менї жити,
чом ненаситну ти менї дав душу,
що я так вічно блукати, тужити
й вражінь шукати по тім сьвітї мушу?...

Чом показав ти менї ясні зорі,
а кинув в пітьму, де всї сьвітла гаснуть,
чому казав ти мнї шукати ясну
дорогу й гинуть у розпуки морі?

19. XII. 1904.

18. „Upadam ciągle i znowu się wznoszę...“

Я все впадаю і знова підношусь,
а так страшна менї отся дорога,
що забуваю, що веде до Бога —
кінця благаю і спокою прошу...

Я все впадаю й в поросї валяюсь
і встаю знова на новії кличі — —
хрест мене тисне, а Бог мене кличе —
вперед іду я, хоч гну ся, хиляюсь...

1. XI. 1903.

одвічальність ґен. прокуратора перед соймом. В соймі виринули три більші партиї крайних шведофілів, молодо-фінляндців і феодалів. Перша має найбільший вплив на иньші клюби, проте ґен. ґуб. Оболеньский загрозив їхньому провідникови, що коли партия та не покине своїх аґітаций, то правительство поверне до давної системи Бобрікова.

Кріза в румуньскім кабінеті.

В букарештиньскім сенаті заявив Стурдза, що в наслідок уступленя міністра скарбу і домен цілий кабінет уступає і вже вручив королеви свою димісию.

Росия й Японія.

Росийска мобілізация переводить ся дуже бурливо. Майже що дня приходять вістки про забуреня, які із нею звязані. Що они не безосновні, те видно хочби із сего урядового звіту санітарного лікаря вороніжскої ґубернії. Кватири невдоволяючі, а до того занимає їх більше число салдатів, якби се повинно бути після припису. В богатьох дворах визначено для салдатів повітки із глиняною підлогою (се очевидно вичищені хліви) і в однім ряді із неповичищуваними хлївами або горища. В декотрих знова поміщенях іде лихо з того, що по хатах набито тілько постояльців, кілько лиш людий може лягти, щоб покотом спати. А найприкрійше вражало те, що салдати зовсім не мають ані укривал ані шинель, ані якої небудь иньшої одежи, щоб вкривати ся нею в холодні, вогкі, дощеві ночи. Салдати йшли з дому, в думці, що зараз підуть в похід на далекий Схід, своєї одежі не взяли, а з військового умундурованя одержали тільки шапки! Отже вони тепер — після слова одного салдата — на шапках сплять і шапками вкривають ся.

(*Телеґрами.*)

Токіо. При заниманю Ерлюнґшану здобули Японці 43 армати.

Із країни голоду і джуми.

Недавно принесли телеґрами вістку, що в Калькуті відбув ся конґрес индийских народів, на якім між иньшим рішено запротестувати проти послідної анґлійскої експедициї до Тибету.

Оттим то буде не від річи познакомити ся нам із анґлійскими Индиями, які справедливо можна назвати країною голоду і джуми. Се можна зробити тим лекше, що в грудневім випуску місячника „Deutsche Rundschau“ находить ся розвідка проф. Юлія Йоллї, у якій він обговорює докладно вислід послідної индийскої статистики. Єї переведено д. 1. марта 1901 року після десятилітної перерви, а висліди єї опубликовано в 24 великих томах. Порівнаня статистики із р. 1901 і 1891 подають сьвідоцтво, як богато утерпіла ся країна через голод і джуму.

Ось населене бомбайского президентства зменьшило ся із $25^1/_2$ міліонів на 24, наколи воно, числячи після приросту із попередних літ, повинно було зрости о 3 міліони мешканців. В других околицях убуток ще значнійший: в Бароді доходить він до 19 проц. (482.704 людий), в Ряджпутані майже 19 проц. (поверх 2 міл.), в Ґваліорі 15 проц. (385.000). За 10 літ умерло на пропасницю півдванайцята міліона людий, а на холеру — в і є ї м с о т т и с я ч! Впливови джуми треба приписати й чисельну перевагу Калькути, у якій тепер 949.144 мешканців, тоді, коли число мешканців Бомбаю спало до 746.006. Як дуже лютує джума у Бомбаю, сьвідчить найліпше факт, що із статистиків, яких туди вислано, застрайкувало аж 300 а трох таки заразило ся і померло.

Народна просьвіта в Індиях стоїть також не дуже високо. Навіть в Калькуті вміє читати й писати лиш 37 проц. хлопців а 17 проц. дівчат, а в Гайдерабаді володіє тим елементарним знанем лише 3 проц. мужчин, а на 290 жінок тільки одна має шкільне образоване. Ширене народної просьвіти в Індиях спинює те, що там є незвичайно богато мов, а про діялекти нічого вже й казати! Знаменитий знавець індийскої лінґвістики, Ґрірзон, начислив, що в однім Пенджабі є 87 нарічий а 54 мови, в Долїшній Бенґалії 124 нарічий а 20 мов а в Ассамі 120 нарічий а 60 мов!

Що до релїґійних відносин в Індиях, то маємо ось такі відомости. В простім народі є релїґійні почуваня дуже слабо розвинені. Один індийский селянин із Бунделькунда говорив приміром так: „Все, що я знаю про релїґію то те, що я кождого ранку й вечера кличу „рам“. Моя праця забирає мені весь час. Я уникаю зносин із людьми із низшої касти, не їм заказаних страв і, загалом, не роблю нічого, що моглоби повести за собою те, шоб мене виключено із касти. Отсе й ціла моя релїґія.“ Про вандрівку душ має простий народ дуже неясне понятє, тількиж мало знають про небо та пекло. Головним правилом їхнього житя, се те, щоб не бути виключеним із касти або не доторкати ся нечистих річий. Особливо виріжнюють ся анїмісти, які стоять ще на тім низькім культурнім степени, що все, що живе та рухає ся, наділюють душею. В Бенґалії є на 14 міліонів брамінів 2,780.460 анїмістів, а в центральних провінциях є на 14 міліонів браманів 1,335.000 анїмістів. Найбільше приклонників між усїма віроісповіданями має іслям. В Пенджабі живе 14 міліонів магометан поруч 8 міліонів браманів. В Бенґалії живе $25^1/_2$ міліона музулманів. Замітно зростає в Індиях віра християньска. В 1891 р. було там всего 2 міліони християн, а від тої пори зросло число їх в Пенджабі о 33·3 проц., в північно-західних провінциях о 75 проц., а в Бомбаю о 29 проц.

Телеґрами.

Буджетова провізория.

Відень, 31. грудня. „W. Ztg.“ оголосила цїсарске розпоряджене на основі § 14., що установляє провізорию буджетову на пів року і продовжає закон про підпиране державою маринарки торговельної.

Реформи в Росиї.

Кельн, 31. грудня. З Петербурга доносять, що в міністерстві судівництва має зібрати ся комісия, котра на підставі послідного маніфесту царя займе ся переведенем реформи, що обезпечає независимість судів.

Демонстрациї в Росиї.

Петербург, 31. грудня. По засіданю ґуберніяльного земства в Тамбові, на котрім відбули ся вибори, присутна на засіданю публика, зложена переважно з властителїв шинків і крамарів, поганьбила членів земства, відгрожуючись їм всіляко. Демонстрация відбула ся на улици мимо присутности і чинного виступленя поліциї. Про причини демонстрациї нема вісти.

НОВИНКИ.

Чернівці, 31. грудня 1904.

Відзначене. Цїсар надав Львови Галицкому, головному учителеви жін. семинаря в Чернівцях, при его переході в стан супочинку титул шкільного совітника.

В понеділок дня 9. січня 1905 о год. 1-ій по пол. відбудуть ся загальні збори „Каси пожичкової і щадничої для громади Кучурів малий в домі Ґеорґія Загородного з таким порядком дневним: 1. Обрахунок каси за минувший рік. 2. Вибір старшини і касиера. 3. Назначене плати для касиера. 4. Призначене льокалю для каси. 5. Звіт ревізиї. 6. Вільні внесеня. — Від старшини каси в Кучурові малім: *Дмитро Слободян*, начальник.

Загальні збори читальні „Рускої Бесїди“ в Кучурові малім відбудуть ся дня 9. січня 1905 о годині 4-ій по пол. в домі Ґеорґія Загородного із звичайним дневним порядком. — Від виділу „Рускої Бесїди“ у Кучурові малім: *Іван Гасюк*, голова.

Наші „Січи“ повинни би тепер подавати петициї о запомогу до Виділу краєвого із фонду для сторожий пожарних. До подань треба би залучити статути, подати докладні вістки про діяльність товариств: кілько є членів, де і коли „Січ“ гасила пожар і т. д. і яких саме знарядів пожарних потребує. Добре було би тепер ще повиготовлювати ті петициї і виготовлені слати просто до Виділу краєвого.

З угорскої Руси. Як доносить будапештеньска „Неділя“, засновано оногди в селї Бурштинї мармарошского комітату вже сотну з ряду касу пожичкову. Треба додати, що коло поліпшеня економічного стану угорских Русинів дуже богато робить ся заходів в остатнім часї і до того причинив ся богато бувший міністер рільництва Дараній.

Пригода цїсаря. Цїсар пробував лат. різдвяні сьвята у своєї дочки в Вальзе Коли монарх виїхав одного дня на місто, сполошив ся кінь у двірскій повозці. До нещастя не прийшло лише завдяки притомности слуги Атренгофера, який завчасу схопив коня за поводи.

Замордоване міністерского совітника. Загальну сензацию в Угорщині викликало замордоване пенсіонованого мін. совітника і властителя більших посїлостий, Гавр. Ґондолю, 80-лїтного старика. Цікаво, що хоч его кілька разів прострілено, то нїхто в помешканю не чув гуку вистрілів.

Із подвигів росийскої цензури. Недавно заборонила росийска драматична цензура виставляти Арістофанову комедию „Мир“, значно змягчену і приспосіблену до теперішних вимогів сцени. І так штука, якій придивляли ся старинні Греки ще в V. столїтю перед Христом — являє ся для дотепного цензора чимось таким, що моглоб затрясти основами „матушкі Расеї“.

І на митрополита приходить суд. Сербского митрополита Інокентия, що переводив свого часу розвід між королем Міляном а Наталїєю, а відтак вінчав Александра з Драґою поставило сербске духовеньство в стан обжалованя ізза перекупств і неморального житя. Як видно — не кождий „сьвятец“, що сидить на митрополичім престолї є справді сьвятим...

Росийскі моряки бунтують ся. В Симферополю поставлено 35 моряків перед военний суд за бунти.

Пімста б. королевої Наталії. Із Білгороду доносять, що сербске правительство наказало вицофати із уживаня нові марки почтові, які видано із приводу коронациї короля Петра. Стало ся се тому, що уміщені на тих марках портрети Кара Джорджія і короля Петра І., коли їм добре придивити ся, зливають ся в посмертну маску короля Александра. В Білгороді підозрівають б. королеву Наталїю, що се вона підплатила парижского рисівника, який зладив рисунок марок.

Драма в школї. Передвчера стрілив бувший уч. VII. кл. рускої ґімназиї в Перемишли Воробель до професора Глїбовицкого а відтак в самого себе. Мотивом сего пожалуваня гідного случаю мало бути переслїдуване Воробеля, якого він зазнавав від свого професора. Воробель умер, Глїбовицкий здаєть ся, вийде.

Жандарм вбийником. Тамтої ночи застрілив командант постерунку жандармериї в Журавици коло Перемишля коршмаря Д. Філозера і пострілив его дочку, яка лиш чудом уникнула смерти. Вернувши на постерунок застрілив ся сам. Причиною сего морду було те, що жандарм любив ся з дочкою Філозера, а він подружю супротивляв.

Сировиця Доєна проти рака, за яку йшла на медичнім конґресї в Парижі така завзята полеміка, набирає в фахових кругах що раз більше признаня. Навіть така медична знаменитість, як проф. Мечніков, признав, що в иньчих случаях безнадійний стан недужих під впливом тої сировиці значно поліпшив ся. Парижскі лікарі др. Берґер, Нелятон і Монод получили ся в неустаючу комісию, яка буде робити дальші студиї над ділянем сировиці Доєна.

Ювилей рабіна. В середу обходив сьвяточно 40-лїтний ювилей черновецкий рабін І. Вайс. Із сего приводу відбуло ся надзвичайне засїдане жид. віроісповідної громади, підчас якого відслонено портрет ювилята.

Судия в желїзници. Недавно лучила ся — як пишуть „Бірж. Вед.“ в потягу, що йшов з Тавшенту до Чорняева ось така подія. У ваґонї для некурячих сидїв член суду. До того самого переділу увійшов также якийсь добродїй і побачивши напись „для некурячих“ витяг папіроса і став демонстрацийно курити. На приличні уваги присутних, щоб перестав курити, відповів доволї терпко. Тодї судия встав, вложив судейский ланцух на шию і розсудив справу на місци, засуджуючи виновника на 50 рублїв кари. А позаяк той імпертинентний панок не мав при собі нї гроший нї леґітимациї, проте судия приказав задержати его аж до часу, коли ствердить ся, хто саме він є.

Пійманий розбишака. В околицях Валесаки, недалеко румуньскої границї, вдало ся жандармам піймати Івана Русу, великого опришка, родом із Румунії, що перебравши ся на Буковину, наповняв цїлу околицю нечуваним страхом.

Обікража божниці. Сими днями закрали ся невислїджені доси злодії в ночи до тутешного жидівского дому молитви при ул. ратушевій ч. 4 і забрали відси 160 кор.

Вбийство поліцмайстра. „Підземна Росия“ не дармує. Ось із Суші на Кавказї наспіла вістка, що тамошний поліцмайстер Сахаров, погиб на улици, поцїлений семи вистрілами.

Здорова чуприна. У Відни — як пишуть тамошні часописї — здобуває собі що раз більшу популярність пакер Осип Лїшка, що має незвичайно сильне волосе. Від часу до часу уряджує він по реставрациях вистави, які полягають на тім, що позволяє тягати себе за волосе найсильнїйшим людям, а воно анї не рве ся, анї не випадає. Кажуть, що він привязує до свого волося желїзні штаби, і колише ними по пів години. Також голова его не аби яка тверда, — можна єї бити кулаками, молотом і каменем, а Лїшку се зовсїм не зворушує. Лїшка має тепер 34 роки. — Правда і у нас бувають люди з твердими головами, що не пропускають олїю, але з Лїшкою годї їм рівнати ся. Щоби то була за „прелесть“ для наших мужиків якби мали таку здорову чуприну як Лїшка, водили би ся за ню in infinitum. А так осмушить один другому голову — тай по забаві!

„Руска селяньска бурса“. На бурсу жертвували: Всеч. о. екс. Галїв з Брідка 5 кор., о. Драчиньский з Товтрів 5 кор.; о. Федорович з Ревної пів сотки булок, а Вп. пан антикар Ступницкий прислав з Радівців збірку, на котру жертвували: п. вахмайстер Попович 1 кор., др. Мор 50 сот., п. Влад де Вердеш, надстражник 50 сот., п-ї Марія Давидович 1 кор., п. Ступницкий 1 кор. Разом 4 кор. Далї прислали були на шкільну оплату для ученика І. кл. ц. С. К. Вп. пан секр. суд. Цурковский 2 кор., а пан надуч. Продан з Ширівців долїшних 6 кор. Всїм сим щирим жертводавцям сердечне Спасибіг! *П. Клим.*

„Ще не вмерла Україна!“

Пісні патріотичні і народні, зложив на фортепян

Денис Січиньский.

Часть I-а: Музика, Часть II-а: Текст 152 пісень!

70 (1—10) Накладом книгарні і складу нот А. ШТАУДАХЕРА і СПІЛКИ в Станиславові.

Ціна 6 корон.

Набути можна у накладців і в всїх книгарнях.

Рік заснованя 1844.

Олекс. Каньчуцкого Вдова

Чернівцї, улиця Ратушева ч. 2.

Робітня при ул. Альбертиньскій ч. 1.

Склад товарів золотих, срібних і знарядів церковних.

Великий склад знарядів церковних для кождого віроісповіданя. Принимає ся також замовленє, на комплетні урядженя церков і каплиць. 68 (1—4 с. н.)

Найдешевше жерело купна ювелїїв, біжутериї, срібла, товарів з хіньского срібла, подружних і заручинових обручок (найновійшої моди.)

Всїлякі знаряди церковні як: Патини, монстранциї, чаші, лїхтарі і т. и., золоті, срібні, позолочені і и. принимає ся до репарациї і виконує ся нові.

Замовленя з провінциї виконують ся точно і дешево.

Товари висилає ся до вибору на пробу.

Рік заснованя 1844.

Мінцер і Шехтер

торговля товарів дамскої і мужескої конфекциї

Чернівцї, Ринок

(в забудованю маґістрату) напротив „Буковиньскої Щадницї“.

Найбільший вибір

зимових артикулів як черевиків, капелюхів фільцових зарукавків, боа, шапок і біля, системи Єґера, ковнїриків, маншетів, краваток, рукавичок, паньчіх, перфумів, куфрів до подорожи і т. д.

Найдешевші і сталі цїни.

Фабричний склад 57 (9—12) с. н.

найлїпших петербурских кальошів і черевиків до снїгу для пань, панів і дїтий.

Замовленя з провінциї виконують ся сейчас точно і дешево.

Самовари ориґінальні російскі

Знаменитий рум Ямайка і фамілїйний добрий до чаю.

на сьвята на сьвята

Поручаю мій

Найбільший Маґазин

найлучших товарів колоніяльних і овочів полудневих

Найзнаменитші Вина

австрийскі, угорскі, правдиві румуньскі, реньскі, десерові іспаньскі і шампани фрацускі знамениті лїкери голендерскі і краєві горівки польскі, натуральні наливки.

67 (1—?) Знаний з доброти правдивий ароматичний

чай китайский і російский

і всї взагалї товари найлучшої сорти по дуже дешевих цїнах.

СТЕФАН ҐАЇНА Чернівцї Ринок 10.

Головний склад срібла хіньского з фірми Christofle & Cie. і Bermdorfer у Відни.

Найлїпші сьвічки церковні воскові і стеаринові.

Як Хочете

добре і дешево купити, то удайте ся до найстаршого, найбільшого і вельми в товар заосмотреного 49 (12—? н.

Маґазину додатків для кравців і модисток

Салямона Ґольдшміда

Чернівцї, улиця Головна ч. 6

Замовленя на провінциювиконують ся якнайскорше

10 дека чеколядових обламків 10 кр.

1 кільо „ „ 95 „

Ручить ся за чистість, без мучної перемішки. 51 (13—24)

До набутя в торговли делїкатесів

Кароля Шіфера

Чернівцї, улиця Темплї число 1.

Марка охоронна: котвиця

LININENT. CAPS. COMP.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лїк на втиранє** по цїнї 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в ориґінальних фляшах з нашим охронним знаком **„котвиця“** з аптики **Ріхтера** і для осторожности приймати лише фляшки тим охоронним знаком яко правдиві. 46 (14—40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Вже вийшов богато ілюстрований

Календар „Рускої Бесїди“

на рік 1905

і можна єго набути в друкарнї „Рускої Ради“ по **60 сотиків**, а

При більшім закупнї відповідний опуст.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим повідомляю Впов. П. Т. Публику, що я

кромі істнуючого вже мого склепу ювилярского,

в Чернівцях, Ринок ч. 9,

отворив ще

ФІЛІЮ

при улици Паньскій число 15

і удержую там великий склад **стїнних, столових і кишенкових годинників**, із золота срібла нїклю, стали з преціозними верками. именно т. зв. „International-Watsch in Schaffhausen“ „Longines“, „Omega“ „Roskopf-Patent“ і богато иньших ріжнородних сорт.

Рівночасно заявляю, що принимаю **нові роботи як і репарациї ювилярскі**, в золотї, сріблї, так в Ринку під ч. 9, як і **при Паньскій улици ч. 15**, де також ріжнородні замовленя як **хронометри, репитацийні годинники** взагалї **всїлякі старинности** лагоджу як найточнїйше і під ґаранциєю

Надїю ся проте, що Вп. П. Т. Публика як до тепер так і на дальше ласкаво волить мене підпирати, а при закупнї подарунків на різдво або на новий рік, мої склепи не оминеш а пересьвідчивши ся о великім виборі товарів, дешевости цїн і тетельній обслузї, вийде зних вдоволена.

Поручаючи ся ласкавим зглядам, пишу ся з поважанем

Кароль Шульц, ювилер і годинникар

63 (4—15) н. с. заприсяжний знаток ц. к. суду.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівцї, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Товари з бронзу найновійшого виробу: Столики на циґара і сальонові, стоячі і на стїну годинники, тягарки до притисканя листів, Nippes і т. п. Альбоми з шкіри і плїшу, нецесарії для пань і панів, мошонки на листи, пушки на циґара і тютюн, мошонки на гроші, найлїпші фабрикати.

Товари шкіряні дамскі торбники, касети на листи з замочками і без замочків, пушки на тютюн і етуї на циґара і папіроси, лубочки на мапки, етуї на візитові карти, альбоми з підставками або без них, льорнетки і нецесарки до подорожи.

Товари обувяні. Самостійна продаж обуви з Ґоудиярскої фабрики Ф. А. Попера і з иньших славних фабрик як Антін Чапек у Відни і т. д. Найлїпші фабрикати на зиму. Черевики суконні обкладані лякером, Boxealt і Chevreaux з шовковим плїшом і трікотовим нутром для панів дам і дїтий. Чоботи фільцові для панів і хлопців, суконні і з телячої шкіри, чоботи до польованя (ручна робота), черевики домові і ріжні найлїпшої якости для панів і дам як також черевики до вправ ґімнастичних.

Артикули до полованя і до подорожи. Револьвери, рушницї найріжнороднїйшої конструкциї і амунїция. Кальоші і черевики до снїгу найлїпших виробів. Ташки з замочками або без них, валїзи, пуделка на капелюхи, пледи, мішочки на біле, парасолї, кошики на начинє, нецесарія, коци і т. и. шкіряні товари.

Кофекция дїточих убрань як: камізельок для пань, панів, дїтий, дївчат, до того жакети і чепцї.

Товари футряні. Великий вибір дамских боа, до того зарукавки (муфи) і шапки. — Убраня футряні для хлопцїв і дївчат ріжного рода. Від 8 К. почавши аж до найдорожших.

Товари вовняні зимові. Правдиве біле Єґера і біле із складу бавовняного ґіґієнїчного біля, системи Д-ра Лямана, як також півовняні і вовняні опаски, штани, еїточі одяги, паньчохи для дам і дїтий, паньчохи до польованя, огрівачі колїн, карку черева і пульсів, камаші, вовняні шапки, рукавички для дам панів і дїтий.

Краватки і біле після найновійшої анґлїйскої моди. Сорочки мужескі, білі і в ріжних красках найлїпшого рода, з шовку, пікт. зефіру і т. и. модні ковнярики, маншети і хусточки до носа.

Капелюхи для панів і хлопцїв фільцові, з льоден і плїшові в найбільшім виборі. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик I. Heinz Ita у Відни Josef Pichlers Söhne в Ґрацу, P. Ladstätter & Söhne у Відни, Rosalino Giuseppo Fratello Allessandrio в Італїї. — Найновійші **цилїндри і кляки.**

Кальоші і черевики до снїгу найлїпшої сорти і найславнїйших фабрикатів.

Склад ц. к. упрвілїованої фабрики товарів альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і спілки у Відни.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.